

Змістовий модуль 2

КОНСТРУКТИВНА ЕКОЛОГІЯ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 11. Етика сталого розвитку.

Мовчан Валентина Олексіївна

067 507 26 01

greendragoness16@ukr.net

Основні питання

- 1. Підміна понять (у ініціативі «мільйон дерев», історії з озоноруйнучими речовинами, виборі між бавовною і технічними коноплями і т.д.).
- 2. Освіта, народжуваність, здоров'я.
- 3. Два гектари кожному для створення родового помістя.
- 4. Відповідальність за свою землю і проблема біженців.

1. Підміна понять (у ініціативі «мільйон дерев», історії з озоноруйнующими речовинами, виборі між бавовною і технічними коноплями і т.д.).

- На жаль, повсюдно відбувається протистояння екології та економіки: проголошуючи безумовну підтримку ідеї сталого розвитку, бізнес чинить з точністю до навпаки.
- Чому? Тому, що для розвитку виробництва або торгівлі потрібні природні ресурси – тут і тепер, а майбутнє бізнесменів не цікавить

Наприклад

- Усі знають про значення дерев для клімату і взагалі для життя на Землі – АЛЕ ліс нищать

Дерева є для Землі основними перетворювачами і регуляторами енергій

- У середині крон величезна кількість енергії сонячного світла, вітру і опадів перетворюється в форму, доступну для життя і зростання.
- Дерева створюють і зберігають ґрунт, захищаючи його від впливу дощу і від осушення сонцем і вітром.
- **... Без дерев ми не можемо жити на Землі: виникне посуха і утворяться пустелі**

Без дерев атмосфера змінить свій склад і системи підтримки життя зруйнуються

Ідеологічні системи, які не бажають піклуватися про свої ліси, несуть в собі насіння власного руйнування

Не варто вірити пропаганді, яка обіцяє **“за кожне зрубане дерево буде посаджено дерево”**

Обміняти 50 граммовий саджанець на лісового гіганта в 50-100 тонн - це все одно, що запропонувати мишку в обмін на слона

Історія з озоноруйнуючими речовинами

- Фірма Дюпон у другій половині 20 ст. прагнула вивести на ринок свій холодоагент, який був дорожчий від фреонів, але не реагував із озоном.
- Дюпон створив і успішно поширив міф про критичне для озонового екрану значення фреонів. Якщо озон НЕ РУЙНУВАТИ – він зруйнується сам, без сторонньої допомоги.
- Для цілісності озонового екрану потрібні 3 умови: 1) наявність O_2 , 2) наявність УФ-променів і 3) тепло

• НОВИНИ НАУКИ

- Над Арктикою (Північний полюс) з'явилася озONOва діра рекордних розмірів.
- За даними NASA, озONOва діра почала збільшуватися з початку березня цього року
- Діра з'явилася через занадто низьку температуру в регіоні
- На Південному полюсі, в Антарктиді, де температура нижча на 20 градусів, діра з'являється кожної весни. Останніми роками **внаслідок потепління** діра тут зменшується
- Джерело: <https://svidok.online/nad-arkty-koj-poyavy-las-ozon8ovaya-dy-ra-rekordny-h-razmerov/>
- 2 КВІТНЯ 2020, 09:36

Чому повсюдно вирощують бавовну, а не технічні коноплі?

- Бавовна – “трагічна культура”, дорога у догляді, яка забирає безліч ресурсів та здоров’я людей і природи.
- Вироби із бавовни НЕДОВГОВІЧНІ, що забезпечує постійний попит на них.
- Технічні коноплі (не мають наркотичних властивостей) – споконвіку росли як бур’ян, вирощувались в Україні, не потребують пестицидів та добрив.
- Вироби – НАДЗВИЧАЙНО МІЦНІ ТА ДОВГОВІЧНІ, що для бізнесу не вигідно.

2. Освіта, народжуваність, здоров'я

- Зміни клімату, посухи, пожежі – через нищення природи
- Нищення природи – через бізнес-інтереси
- Бізнесу потрібні покупці їх товарів і послуг, - тоді бізнес (економіка) зростає, а це можливо лише при постійному **зростанні чисельності населення** (країни третього світу), яке знищує своє середовище і стає мігрантами.
- або при постійному зростанні споживання (розвинуті країни) – тут бережуть залишки свого середовища за рахунок знищення чужого (у т.ч. України) – купючи за копійки наш ліс

- У найбідніших країнах світу – Нігер, Малі, Сомалі та ін. – по 7-8 дітей на жінку
- Тут же панує **тотальна неграмотність**, особливо серед жіночого населення
- У будь-якій країні - чим **вища освіченість** населення, особливо жіночого, тим **нижча народжуваність**.

- В Україні серед людей з вищою освітою –
- 1,6 дитини на жінку,
- серед тих, хто не має навіть початкової освіти – 2,6

Здоров'я

- Один із законів біології: коли чисельність будь-яких організмів у певному просторі зростає і досягає критичного значення, виникають епідемії, які знижують чисельність.
- Саме це ми спостерігаємо (переживаємо) сьогодні.

- **Через освіту – до зниження народжуваності і чисельності**
- **А не через війну і епідемії!!!**

- Коли народи Африки, Близького Сходу та ін. пройдуть шлях розвинутих країн:
- через кардинальне підвищення рівня освіти –
- до зниження народжуваності
- збільшення тривалості життя
- відновлення природного середовища – екологічна ситуація у світі має шанси поліпшитись

Якщо біосфера і ми разом з нею доживемо до цього.

Але ж розвинуті країни теж дуже успішно знищують природу і далекі від сталого розвитку:

- Тут відбувається постійне зростання споживання, - бережуть залишки свого середовища за рахунок знищення чужого (у т.ч. України) – купуючи за копійки наш ліс, у Бразилії – корм для худоби і т.д., що спонукає бразильський уряд для власного збагачення знищувати амазонські джунглі (“легені планети”), щоб вирощувати тут ті корми для європейської худоби.
- Що може їх спонукати до збереження природи Землі? – Лише розвиток екологічної свідомості.
- Згадаємо про етику.

Етика

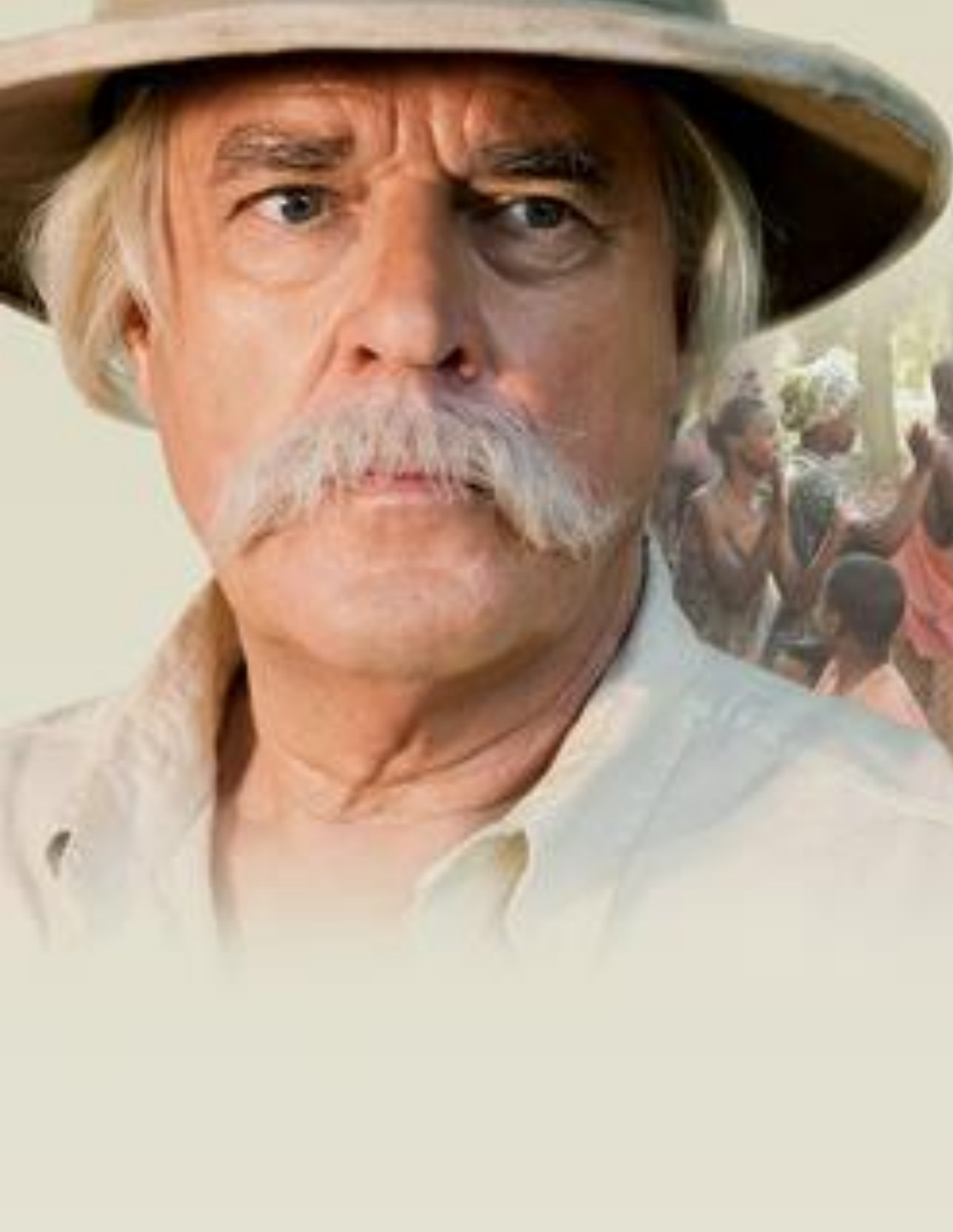
- (від грецького “етос” – звичай)
- Філософська наука, об’єктом вивчення якої є мораль (теорія моралі)

Західна концепція прав тварин (17 ст.)

- Юрист Н. Уард, ботанік Дж. Рей та філософ Дж. Локк:
- -Тварини мають внутрішнє вроджене право на життя, незалежно від своєї утилітарної (практичної) цінності для людей.
- Це революційна ідея, що означає: людина не є центром біологічного світу, а лише одним із багатьох рівноцінних видів.

Німецький гуманіст Альберт Швейцер

- Розробив етику благоговіння перед ЖИТТЯМ.
- «Найбільшою помилкою попередніх етиків було те, що вони обмежувались лише відношеннями між людьми»
- Людина веде етичний спосіб життя лише в тому випадку, коли життя рослин і тварин для неї таке ж священне, як і людське життя

ALBERT
SCHWEITZER

EIN LEBEN FÜR AFRIKA

- Черв’яка, вимитого дощем на тротуар, Швейцер клав назад у траву, а комаху, що тонула в калюжі, виймав із води.
- “Коли я допомагаю комасі врятуватись, я пробую цим спокутувати частину провини людства за вчинені проти тварин злочини”.
- В 1935 р. він закликав бути добрими до тварин з тих же причин, з яких ми добрі до людей.

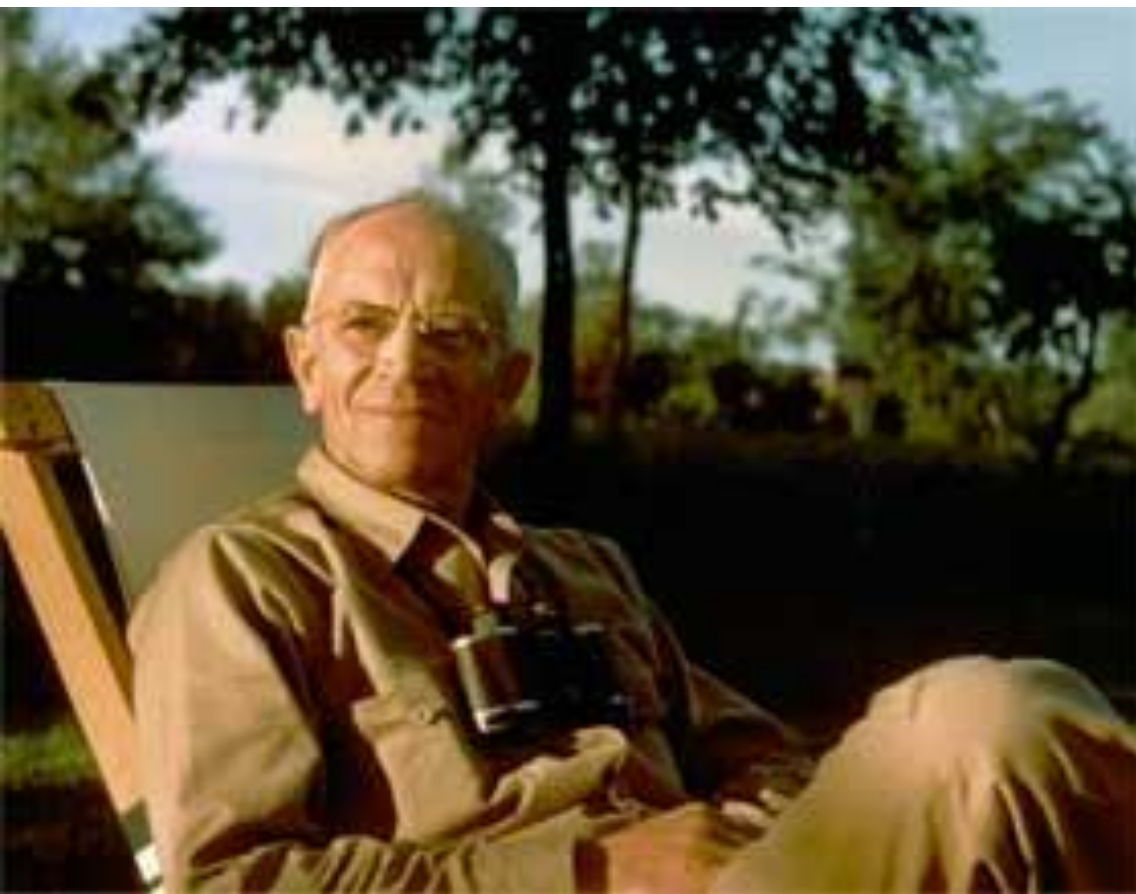
На думку Швейцера, привілейований статус людини означає не право на експлуатацію, а відповідальність за захист живих істот

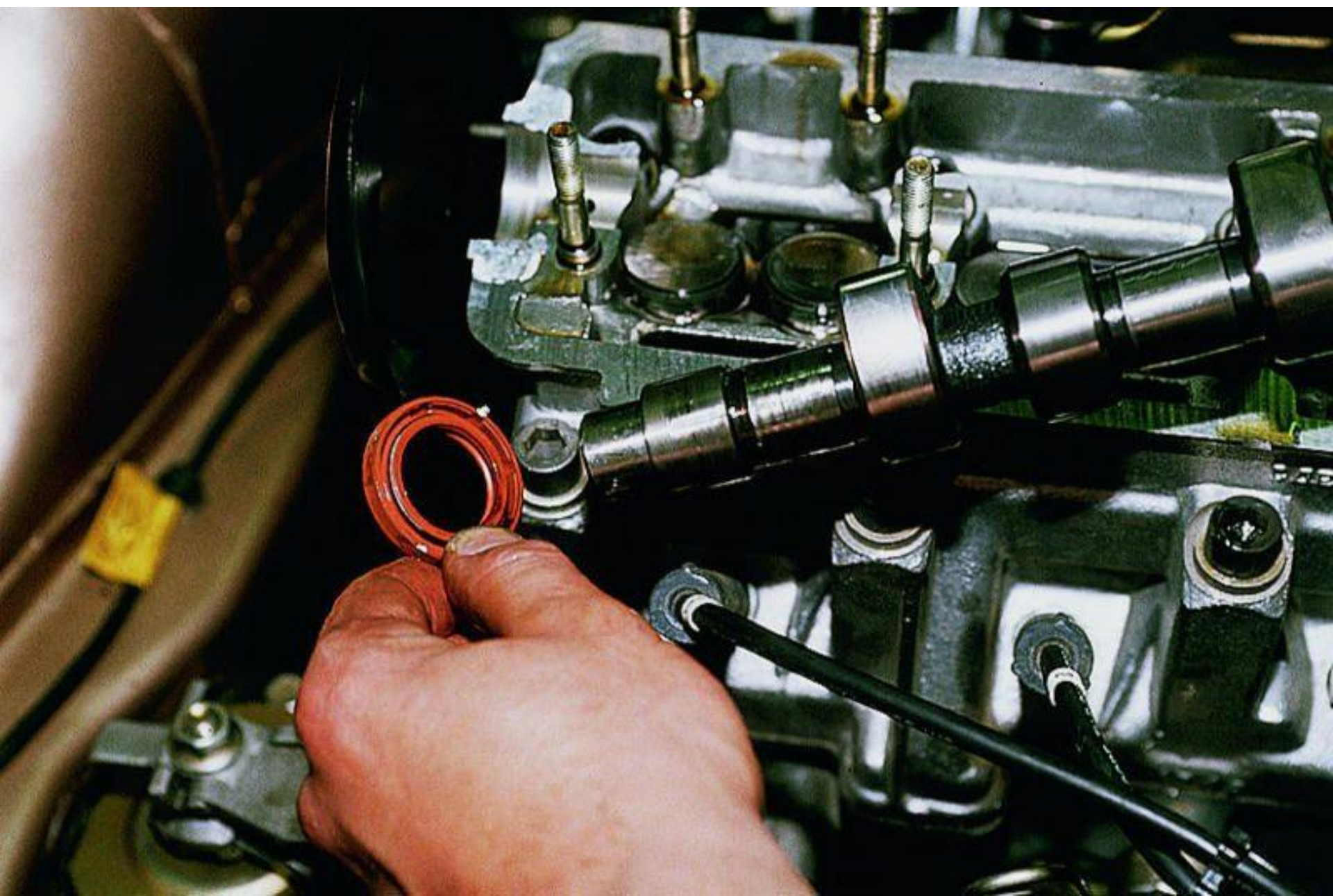
- Погляди Швейцера збігалися з екологічною концепцією біоспільнот.
- Нема живих істот, що не мали б ніякої цінності, або що мали б лише цінність корисності.
- Кожна істота має своє місце в екосистемі і
- **має право** на це місце.
- **В 1952 р. Швейцер отримав Нобелівську Премію Миру.**
- **В 1965 р. він помер у віці 90 р. Екологічна етика уже розвивалась курсом, який він проклав.**

Олдо Леопольд – один із основоположників американської екоетики (захист видів, “Альманах піщаного графства”, “Етика Землі”)

- Він зрозумів, що ідея про “хороші” та “погані” види була результатом антропоцентричного та утилітарного підходу.
- “Коли ми кажемо, що тварина “корисна”, “огидна” чи “жорстока”, ми не бачимо, що вона є частиною землі. Ми ж не називаємо карбюратор “зажерливим”. Ми вважаємо його частиною працюючого мотора”

- О.Леопольд також вважав, що ті, хто збирається перетворювати природний світ, повинні пам'ятати про те, що
- “інтелігентне втручання в роботу механізму супроводжується турботливим доглядом за кожною шестернею чи колесом”.

Етика Землі радикально обмежувала звичну для американців свободу у відношенні до природи.

Англійські завойовники Америки (19 ст.) біля піраміди, складеної із **черепів** убитих ними бізонів – щоб підірвати харчову базу корінних жителів та отримати винагороду від англійського уряду

Сучасність. Розвинута країна Данія. Фарерські острови. “Свято” вбивства гринд

Як це все співвідноситься

- Із проголошеною відданістю екоетичним нормам?
- Із Золотим правилом моралі (стався до інших так, як хочеш, щоб ставились до тебе)?
 - Соромно за рід людський

Лев Толстой

- Країна, де жорстоко поводяться з тваринами, залишиться
- **убогою та експлуатованою**

По суті, це твердження відноситься до усього людства – задля ссссського збагачення воно нищить майбутнє

MAKE
LOVE
NOT
WAR

Спроби змінити ситуацію:
субкультура хіпі (20 ст.)

Відмова від благ цивілізації в ім'я збереження природи – основний девіз хіпі

Комуни хіпі ще і досі існують

Принципи Хіпі:

- ⓐ Хіпі - це ненасильство.
- ⓐ Хіпі - це вільні люди.
- ⓐ Хіппі заперечують суспільство, не визнають влади держави і грошей. Для них не існує законів і традиційних моральних норм.
- ⓐ Вони не розуміють, що таке межа і чому її потрібно охороняти.
- ⓐ Хіппі знають, для чого йде війна і не беруть участі в ній.
- ⓐ Хіппі проти будь-якого вбивства.
- ⓐ Вони анархісти. Вони вегани.
- ⓐ Вони індивідуалісти. Воліють жити творчими комунами.
- ⓐ Вони вважають, що не можна спотворювати природу - звідси довге волосся, природність, натуризм.
- ⓐ Вони поважають права слабких.
- ⓐ Вони не поділяють дітей (і людей) на "мії" і "чужий", "сильний" і "слабкий" та інше. Вони орієнтовані любити і не керуються в цьому традицією.
- ⓐ Вони доброзичливі, їх любов до світу безмежна.
- ⓐ Любов - релігія хіпі.

Всесвітня хартія природи (1982 р.) Ген. Асамблея ООН

- “Кожна форма життя унікальна, викликає повагу незалежно від її цінності для людей і по відношенню до неї людина повинна керуватись моральним кодексом”

Що зроблено реально екоетичного? Великобританія

- Заборонено вирощувати пушних звірів на звірофермах для виробництва хутра
- Закрито дельфінарії
- Заборонено традиційне полювання на лисиць

Із 01.01.2012 в Каталонії заборонено кориду

Швейцарія

- Заборонено купувати морських свинок поодинці, без “супутника життя”

Австрійський фермер Зепп Хольцер

- Природозберігаюче землекористування виробництвом сільськогосподарськ продукції та збереженням і підтримкою природн біорізноманіття

Зепп Хольцер: пермакультура в горах

Г. Б. Марушевський – український екофілософ

- пропонує об'єднати
- антропоцентричну та екологічну етику
- за допомогою
 - принципу неруйнування-творення:
- **Чини так, щоб не зруйнувати все,
створене до тебе, а за змоги й
поліпшити його**

Етику пермакультури можна виразити
в трьох ідеях:

турбота про Землю,

турбота про людину,

обмеження у споживацтві,
методах господарювання,
чисельності населення

3. Два гектари кожному для створення родового помістя – це обіцяно кожному українцеві

- В Україні близько 42 млн га – землі сільськогосподарського призначення, де можна ці помістя створити
- В Україні близько 42 млн населення – де взяти по 2 га на кожного?
- І де залишиться місце для с/г виробництва агрохолдінгами, які по-хижацькому експлуатують землю і женуть усе на експорт?

Схема родового поместья

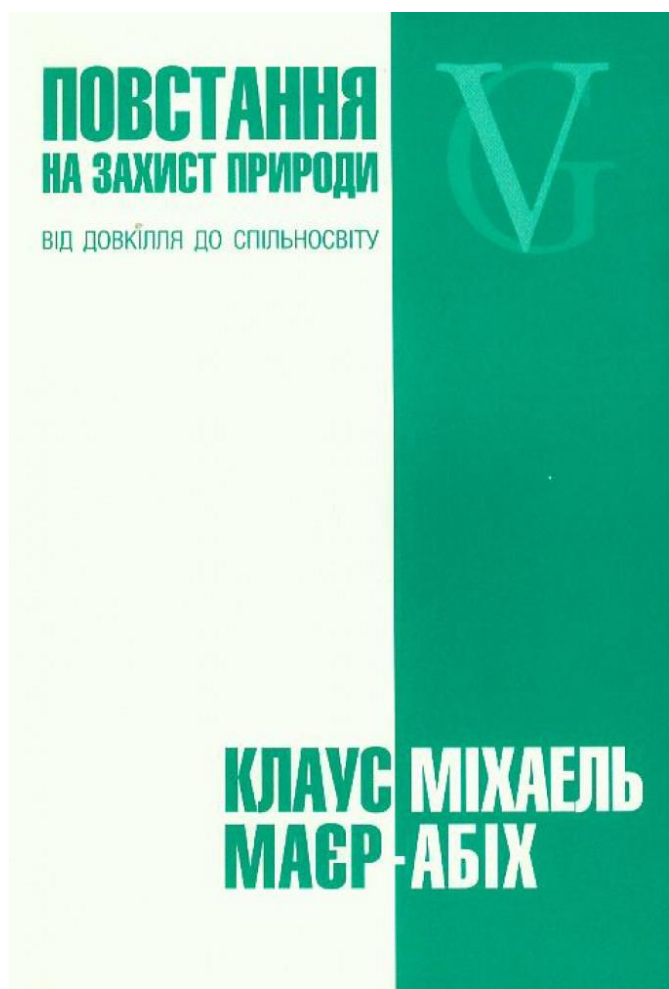
Найголовніше – це розуміння

- **вичерпності** будь-яких природних ресурсів через обмеженість Землі як космічного тіла.
- Тому постає необхідність визначення **ємності середовища**, якої людство не повинно перевищувати
- Ємність середовища – здатність природних екосистем підтримувати певну чисельність організмів, власний стабільний стан і створювати достатню кількість екопослуг (чисте повітря, вода, їжа та ін.)

Якщо ми хочем жити в екопоселеннях -

- Нас повинно бути значно менше, ніж при концентрації в містах
- Бо необхідно залишити досить місця для відновлення лісів,
- які зберігають життя на Землі

4. Відповідальність за свою землю і проблема біженців

- ...дуже багато говориться про права людини. І зовсім не вказується на обов'язки людини – перед природою, перед дітьми...
- Тільки зберігши наш спільносвіт, ми зможемо продовжити життя на цій планеті...

Найгірша робота у світі (Бангладеш)

Головна річка країни

- Усі відходи скидають у водоймища; річка біологічно мертва.
- Проте жителі столиці купаються у річці та перуть білизну

Кожен народ сформувався на своїй землі

- Своя земля – це своє середовище існування.
- Зберігаючи його, народ зберігає свою ідентичність.
- Знищивши свою землю, втікаючи на чужі території, народ втрачає себе, перестає бути народом, стає тягарем на шиї інших народів, небажаним елементом.
- Права людини мають бути нерозривно пов'язані з обов'язками – у першу чергу перед своєю землею і природою, яку вона повинна віддати як борг своїм дітям

Запитання по Темі 11

- 1) Причини протистояння екології та економіки.
- 2) Які причини знищення лісів?
- 3) Чому над Арктикою (Північний полюс) з'явилася озONOва діра рекордних розмірів?
- 4) Назвіть мотивацію хіпі (основний девіз)
- 5) Назвіть три основних принципи пермакультури